

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΤΥΡΟΦΑΓΟΥ

(Ματθ. στ'14-21)

Ἡ ἀνάκτηση τοῦ Παραδείσου

«Ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν»¹.

Ἡ πρώτη ἐντολή τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς πρωτόπλαστους ἦταν ἡ ἐντολή τῆς νηστείας. «Τὴν ἡμέρα ποὺ θὰ φᾶτε», εἶπε, «ἀπὸ τὸ δέντρο τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, θὰ πεθάνετε»². Ὁ μισόκαλος, διέβαλε τὴν ἐντολή ὡς διαβολέας καὶ εἶπε στὸν ἄνθρωπο: Ἄν φᾶτε, δὲν θὰ πεθάνετε, ἀλλὰ «ἔσεσθε ὡς Θεοί»³, θὰ ἀποκτήσετε θεῖες ιδιότητες. Ἡ ὁδὸς πρὸς τὴ θέωση παρουσιάσθηκε εὐκόλη. Ἡ παρακοὴ καὶ ἡ παράβαση τῆς ἐντολῆς ἔγινε, ἀλλὰ οἱ πρωτόπλαστοι δὲν ἔγιναν θεοὶ καὶ ἔτσι ἡ ἁμαρτία ἦλθε στὸν κόσμο. Ὅπως μᾶς ἀναφέρει ὁ θεῖος Παῦλος: «καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ἦλθεν ὁ θάνατος»⁴. Συνεπῶς, ἡ οὐσία τῆς ἁμαρτίας εἶναι ἀκριβῶς ἡ παρακοή, ἡ ἀπειθαρχία κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ προσβολὴ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Διόλου ἀντίθετο δρόμο ἀκολούθησε ὁ Νέος Ἀδάμ, ὁ ἐνσαρκωμένος Λόγος, ὁ Θεάνθρωπος. Ἀκολούθησε τὴν ὁδὸ τῆς ταπείνωσης καὶ τῆς ὑπακοῆς στὸ θέλημα τοῦ Πατέρα, ὑπακοὴ ἕως θανάτου. Ἔτσι διὰ μέσω τῆς Ἀναστάσεώς Του, ὁ Χριστὸς κάνει δυνατὴ τὴ σωτηρία τοῦ Ἀδάμ καὶ κατ' ἐπέκταση ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ δυνατότητα τῆς σωτηρίας διὰ μέσω τοῦ Χριστοῦ ἔδωσε καὶ πάλι τὴν ἰκανότητα στὸν ἄνθρωπο νὰ μπορέσει νὰ γίνεи μέτοχός τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, συνεργία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὁ ἐρχόμενος ἄνθρωπος πρὸς τὸ Χριστό, ἔρχεται νὰ πλησιάσει καὶ νὰ βιώσει τὴν αἰώνια μακαριότητα στὸν Θεό. Αὐτὴ ἡ κίνηση γιὰ νὰ γίνεи οὐσιαστικὴ καὶ ἀληθινὴ, θὰ χρειαστοῦν ὀρισμένες προϋποθέσεις. Αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις παρουσιάζει ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς στὴ σημερινὴ Εὐαγγελικὴ Περικοπή, ποὺ εἶναι ἓνα τμῆμα τῆς ἐπὶ τοῦ Ὅρους Ὁμιλίας Του. Αὐτὲς εἶναι: α) ἡ συγχώρεση τῶν ἄλλων, β) ἡ νηστεία καὶ γ) ὁ θησαυρὸς τῶν ἀρετῶν.

Πρώτη ἐπομένως, προϋπόθεση γιὰ νὰ ἔλθουμε κοντὰ στὸ Δημιουργὸ εἶναι ἡ συγχώρεση. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κατέστησε σαφὲς ὅτι, ἂν συγχωρήσουμε στοὺς συνανθρώπους τὰ σφάλματα ποὺ μᾶς ἔχουν κάνει, θὰ συγχωρέσει καὶ ἐμᾶς ὁ Οὐράνιος Πατέρας. Ἐάν, ὅμως, δὲν συγχωρέσουμε τὰ ἀτοπήματα τῶν συνανθρώπων, οὔτε ὁ Πατέρας μας θὰ συγχωρέσει τὰ δικά μας κρῖματα⁵.

Στὴν κοινωνία μας ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ὅπως συγγενεῖς, φίλοι, γνωστοὶ καὶ ἀκόμη ἄγνωστοι, οἱ ὁποῖοι εἶτε ἀπὸ φθόνο, εἶτε ἀπὸ συμφέρον,

¹ Ματθ. 6, 21.

² Γεν. Β, 17.

³ Γεν. Γ', 4.

⁴ Ρωμ. 1,5.

⁵ Ἰωανν. 20,23.

είτε από κάποια παρεξήγηση, μᾶς ἀδικοῦν, μᾶς ζημιώνουν, μᾶς συκοφαντοῦν, μᾶς ὑβρίζουν καὶ προσπαθοῦν μὲ κάθε τρόπο νὰ ἀμαυρώσουν τὴν εἰκόνα μας, προκαλώντας ἀκόμη καὶ κάποιο κακό. Τότε, ἡ καρδιά μας ἐπαναστατεῖ, ὁ θυμὸς βράζει, ἡ ψυχὴ κυριεύεται ἀπὸ αἰσθήματα ἐκδικήσεως καὶ ζητοῦμε νὰ ἀνταποδώσουμε μὲ τὰ ἴδια πολλές φορές. Ὑπάρχουν μάλιστα καὶ περιπτώσεις, ὅπου ζητοῦμε ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ στείλει ὀργὴ καὶ τιμωρία σ' αὐτοὺς ποὺ μᾶς συμπεριφέρθηκαν ἄσχημα, καθότι νομίζουμε πὼς ἔτσι θὰ ἀποδοθεῖ ἡ δικαιοσύνη. Λησιμονοῦμε ὅμως, πὼς ὁ Χριστὸς εἶναι ἀγάπη καὶ συνεπῶς, εἶναι ἱερό μας καθήκον νὰ συγχωροῦμε τοὺς συνανθρώπους μας.

Ἐπομένως, ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἶναι ἀναγεννημένος ἐν Χριστῷ, δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπει νὰ ἐμφωλεύουν στὴν ψυχὴ του πάθη, ὅπως ἡ κακία καὶ τὸ μίσος, ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ ἐκδίκηση ποὺ δὲν μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ χαλιναγωγήσουμε πολλές φορές τὸ “εἶναι” μας, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ χάσουμε τὴν κοινωνία μὲ τὸν Θεό, ἀμαυρώνοντας τὴν ψυχὴ μας.

Ἡ συγχώρεση πρὸς τὸν συνάνθρωπό μας εἶναι θεία ἐντολή. Μὲ τὴ συγχώρηση ἀποκαθίσταται ἡ ἐσωτερικὴ εἰρήνη, ἀλλάζει ἡ ψυχικὴ διάθεσή μας, ὁ ψυχικὸς μας κόσμος γίνεται ὑγιὴς καὶ ἐμεῖς ἀκτινοβολοῦμε ἀπὸ χαρὰ, διότι ἐπιτρέπουμε στὸ Ἅγιο Πνεῦμα νὰ κατοικοεδρεύει στὴν ψυχὴ μας καὶ νὰ γίνεται ὁδοδείκτης μας. Ἐπιπροσθέτως, ὅταν ἐμεῖς συγχωροῦμε, λαμβάνουμε τὴ συγχώρεση ἀπὸ τὸ Θεὸ γιὰ τὶς δικές μας ἁμαρτίες.

Δεύτερη προϋπόθεση εἶναι ἡ νηστεία. Ἡ Ἐκκλησία, δίδει μεγάλη σημασία στὴ νηστεία, γιατί ἦταν ἡ μόνη ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ στὸν πρῶτο ἄνθρωπο μέσα στὸν παράδεισο. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς πρὶν ἀρχίσει τὸ ἐπίγειο σωτηριολογικὸ Του ἔργο νήστεψε καὶ μίλησε γιὰ τὴ νηστεία στοὺς μαθητές Του κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἀπουσίας του ἀπὸ τὸν κόσμ⁶. Ἀκόμα, ἐπεσήμανε τὴ σπουδαιότητα τῆς νηστείας γιὰ τὴν καταπολέμηση τοῦ διαβόλου⁷. Μάλιστα, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας χαρακτηρίζουν τὴ νηστεία «θεμέλιο ἀρετῆ»⁸. Ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς γίνεται εὐκόλα κατανοητός, ὅταν ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι ἀποβλέπει στὴν καλλιέργεια τῆς ταπεινώσεως, ποὺ εἶναι ἡ ἀφετηρία κάθε ἀρετῆς.

Ἡ νηστεία βοηθάει τὸν ἄνθρωπο νὰ κατακτήσει τὴν κυριαρχικὴ θέση του μέσα στὸν κόσμ^ο, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξάρτησή του ἀπὸ αὐτόν. Μόνο ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ ἐγκρατεύεται καὶ νὰ νηστεύει, ἐνῶ τὰ ἄλογα ὄντα κατευθύνονται ἀπὸ τὶς ὁρμὲς καὶ καταλύουν ὅ,τι βρίσκουν. Μὲ τὴν ἐκούσια ἀποχὴ ἀπὸ τὴν τροφὴ ἐνεργοποιεῖ ὁ ἄνθρωπος τὴν κυριαρχικὴ ἐξουσία του στὸν κόσμ^ο, ἐνῶ παράλληλα συνειδητοποιεῖ τὴν ἀδυναμία του νὰ διατηρηθεῖ μόνος του στὴ ζωὴ. Ἡ νηστεία ὅμως δὲν περιορίζεται στὴν ἀποχὴ ἀπὸ τὴν τροφή, ἀλλὰ διευρύνεται σὲ καθολικὴ πνευματικὴ λειτουργία, ποὺ πλαισιώνεται μὲ τὴν προσευχή, τὴν ἀποχὴ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, τὴν καλλιέργεια τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν ἄσκηση τῆς ἐλεημοσύνης⁹. Ἐν

6 Μαρκ. 2,20.

7 Μαρκ. 9, 29.

8 ΡΓ. 46, 456C.

9 ΡΓ. 31, 196D.

κατακλείδι, ἡ νηστεία ἔχει ἐσχατολογικὸ προσανατολισμό. Μὲ αὐτὴν ὁ πιστὸς παραμερίζει τὴν πίεση ποὺ ἀσκεῖ ἢ φθορὰ καὶ ὁ βιολογικὸς θάνατος καὶ προσανατολίζει τὴν ὑπαρξή του στὴν ἀφθαρτὴ καὶ ἀθάνατὴ ζωὴ.

Ἔτσι, καθαρίζεται ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, εἰρηνεύει ἡ συνείδηση, ἰσχυροποιεῖται ἡ θέληση καὶ φωτίζεται ἡ ψυχὴ. Κατόπιν, ὁ πιστὸς ἀνάλαφρος προσεύχεται στὸν Θεὸ καὶ αἰσθάνεται νὰ τὸν περιβάλλει ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐπομένως, αὐτὸς εἶναι ὁ θησαυρὸς στὸν ὁποῖο πρέπει νὰ κατευθύνεται ἡ καρδιὰ τοῦ κάθε ἀνθρώπου.

Ἐπὶ τῆς γῆς, ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι κάθε ἐποχῆς, θαυμάζουμε τὴν ὕλη, ἐντυπωσιαζόμαστε ἀπὸ τὰ χρήματα, τὴν ἀκίνητη περιουσία, τὰ πολυτελῆ αὐτοκίνητα καὶ ἔχουμε τὸν διακαῆ πόθο νὰ γίνουμε κάτοχοι αὐτῶν, ἔχοντας τὴν ἐντύπωση πὼς ἔτσι ἀποκτοῦμε μέγιστη ἀξία στὸν μάταιο κόσμος καὶ ὅτι μᾶς περιβάλλει καὶ κάποια ἀσφάλεια. Ὅμως, μὲ ὅσα ἀναφέρει ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ γράφτηκαν στὰ θεόπνευστα κείμενα τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, θέλει νὰ μᾶς διδάξει τὴ σωστὴ ἐπιλογὴ τῶν θησαυρῶν. Φροντίδα γιὰ τὰ ὕλικὰ ἀγαθὰ γιὰ νὰ καλύψουμε τὶς ἀνάγκες; Ναί. Ὁχι, ὅμως ἡ θεοποίηση τῆς ὕλης, ἡ ὑπερβολικὴ καὶ ἀγχώδης φροντίδα, ποὺ ἐξαιτίας τῆς ὁ ἄνθρωπος χάνει τὸ αὐτεξούσιο. Γίνεται δηλαδὴ ὑπόδουλος τῆς ὕλης καὶ βιώνει ἐν ζωῇ τὴν πνευματικὴ δουλεία καὶ κατ' ἐπέκταση τὸν πνευματικὸ θάνατο. Ἐπομένως, ἐκεῖ ποὺ πρέπει νὰ πλουτίσουμε εἶναι στοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς ποὺ ἡ ἀφετηρία ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν ἴδιο το Χριστὸ ποὺ εἶναι ἡ Ἀγάπη, ἡ Ἐλεημοσύνη καὶ ἡ Συγχώρεση, ἐφαρμόζοντας τὸ θεῖο Του θέλημα.

Συμπερασματικά, ὁ Τριαδικὸς Θεὸς εἶναι ὁ μοναδικὸς σωτηριολογικὸς θησαυρὸς. Πρὸς Αὐτὸν νὰ προσανατολιστοῦμε καθ' ὅλη τὴν περίοδο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἔχοντας ὡς βάσεις, τὴ συγχώρηση, τὴ νηστεία (πνευματικὴ καὶ σωματικὴ) καὶ τὴν προσευχή. Ἐλεύθεροι ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ὕλης, ἐνωμένοι μὲ τὸν Θεό. Σηκώνοντας ὁ κάθε ἕνας ἀπὸ ἐμᾶς τὸν προσωπικὸ του Σταυρὸ ἀποθέτοντας πάνω σ' αὐτὸν τὰ πάθη μας καὶ ἀναμένοντας τὴν ἐν Χριστῷ Ἀνάστασι καὶ κατ' ἐπέκταση καὶ τὴ δική μας – πάντοτε συνεργεῖα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος – ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀρχμ. Τίτος Γιαννούλης
Ἐφημ. Ἁγ. Ἀποστόλων
Λευκοθέας